

**TÜRK
PSİKOLOGLAR
DERNEĞİ**

**TÜRK
PSİKOLOGLAR
DERNEĞİ SAHA
GÖNÜLLÜ
FAALİYETLERİ
AYLIK
RAPORU***

6 Mayıs-4 Haziran 2023

*Bu rapor Türk Psikologlar Derneği tarafından, gönüllülerin Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Gaziantep'te 6 Mayıs-4 Haziran tarihlerinde gerçekleştirdikleri psikososyal destek faaliyetlerine ilişkin raporlara dayanarak hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	2
Türk Psikologlar Derneği Bünyesinde Sahaya Gidecek Gönüllü Psikologların Seçim ve Eğitim Süreci	3
Gönüllülerin Organizasyonu ve İllere Göre Dağılımı	4
KAHRAMANMARAŞ	5
HATAY	13
ADİYAMAN	21
GAZİANTEP	25
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	28

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta iki büyük deprem meydana gelmiştir.

Yaşanan depremin travmatik etkisi ve tüm bu kayıplar, bireylerin iyilik hallerini etkilemiştir. Birçok kurum ve kuruluş, bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlığını desteklemek için deprem sahasında görev almıştır. Türk Psikologlar Derneği (TPD) ise deprem meydana geldikten kısa süre sonra saha taramalarına başlamıştır. TPD, gerekli alt yapıyı oluşturduktan sonra 11 Mart itibariyle her hafta gönüllü psikologlar ile Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman ve Gaziantep'te psikososyal destek faaliyetlerine dahil olmaktadır.

Gönüllüler, sahada psikososyal destek faaliyetlerine katkı sunmaktadır. Bu çerçevede yetişkinlerle bireysel ve grup görüşmeleri yürütülmekte; duygu paylaşımı yapılmakta, ihtiyaç duyan bireyler psikiyatriste yönlendirilmektedir. İhtiyaç temelinde mahremiyet, hijyen, cinsel ilişkide korunma yöntemleri, çocuklara yaklaşım, aile içi iletişim, öfke kontrolü gibi konularda psikoeğitimler verilmektedir. Çocuklarla yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak bireysel ve grup oyun etkinlikleri düzenlenmekte; çocuklara mahremiyet ve hijyen eğitimleri verilmektedir. Ergenlik çağındaki çocuklarla bireysel görüşmelerin yanı sıra grup çalışmalarısıyla duygu paylaşımında bulunmakta ve sosyalleşebilecekleri bir çevre oluşturmak amaçlanmaktadır. Ek olarak sahada görevli bulunan personellere çalışana destek kapsamında psikoeğitimler verilmesinin yanı sıra ihtiyaç duyanlarla bireysel görüşmeler yürütülmektedir.

Gönüllülerin 11 Mart-9 Nisan tarihleri arasında yürüttükleri faaliyetlere ilişkin bilgiler, Türk Psikologlar Derneği resmî web sitesinde yayınlanan "Türk Psikologlar Derneği Saha Gönüllü Faaliyetleri Aylık Raporu: 11 Mart-9 Nisan 2023 " adlı raporda yer almaktadır.

Saha faaliyetlerine ilişkin ikinci aylık rapor "Türk Psikologlar Derneği Saha Gönüllü Faaliyetleri Aylık Raporu: 8 Nisan-7 Mayıs 2023" adıyla yayına hazırlanmaktadır.

Mevcut

raporda ise gönüllülerin 6 Mayıs-4 Haziran tarihleri arasında sahada yürüttükleri faaliyetlere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ BÜNYESİNDE SAHAYA GİDECEK GÖNÜLLÜ PSİKOLOGLARIN SEÇİM VE EĞİTİM SÜRECİ

Türk Psikologlar Derneği'ne sahaya gitmek için başvuruda bulunan gönüllüler arasından seçim yapılırken öncelikle afet ve travma deneyimi, alınan eğitimler ve yeterlilikler gözetilmektedir TPD bünyesinde sahaya gidecek olan gönüllüler için Afetlerde Psikolojik Destek Çalışmaları Koordinasyon Kurulu (APDÇK) tarafından Afet ve Travma eğitimi organize edilmiştir. Alanında uzman kişiler tarafından verilen bu eğitim, psikolojik ilk yardım, afetlerden sonra görülebilen akut tepkiler, travma tepkileri, yas, kayıp, çocuklarda ve ergenlerde görülebilecek tepkiler ve bu tepkilere yönelik yapılabilecekleri kapsamaktadır. (Burada yer alan bilgiler, yayınlanan diğer iki aylık raporda da yer aldığı için bu başlık altında bahsedilmeyecektir).

Her hafta sahaya gidecek gönüllülere Saha Oryantasyon Eğitimi verilmektedir. Saha oryantasyon eğitimi, Dr. Öğr. Üyesi Selin TEKİN, Uzman Psikolog Caner ÇAKIR ve Psikolog Tanıl GÖKÇE tarafından verilmektedir. Bu eğitimde gönüllülere saha bilgisi (gönüllülerin sahada ihtiyaç duyabilecekleri materyallere ilişkin bilgi, sahanın fiziksel durumu, barınma koşulları vb.) verilmesinin yanı sıra gönüllü olma motivasyonları, yeterlilikleri, iletişim becerileri konularında da grup çalışması yapılmaktadır. Bu eğitimde etik konusuna önemle vurgu yapılarak, gönüllülere sahadaki etik çerçeveleri tekrar hatırlatılmaktadır.

Gönüllüler sahada 8 gece bulunmaktadır ve sahada psikolojik ilk yardım, ihtiyaç tespiti ve yönlendirme, bireysel görüşme, grup çalışması, çalışana destek, psikoeğitim vermek gibi psikososyal destek faaliyetlerinde bulunmaktadır. Gönüllülerle sahadaki ikinci günlerinde

Psikolog Tanıl Gökçe liderliğinde “Saha Başlangıç Toplantısı” düzenlenmekte, bu toplantıda gönüllüler sahanın durumunu, karşılaştıkları güçlükleri, duygu ve düşüncelerini paylaşmaktadırlar. Gönüllüler sahadan ayrıldıktan sonra “Duygu ve Deneyim Paylaşımı” toplantısı yapılarak onların sahada buldukları sürece yaşadıkları duygu ve deneyimleri grup paylaşımı çerçevesinde aktarmaları desteklenmektedir. Bunlara ek olarak gönüllüler, karşılaştıkları her zorluk ve durumla ilgili APDÇK ile iletişime geçmektedirler.

Afet, travma ve saha oryantasyon eğitimlerini veren deneyimli ve yetkin hocalarımız, bu eğitimleri herhangi bir ücret talep etmeden, tamamen gönüllülük esasına dayanarak yürütmektedirler.

GÖNÜLLÜLERİN ORGANİZASYONU VE İLLERE GÖRE DAĞILIMI

Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman ve Gaziantep’te yürütülen görüşmelerle gönüllülerin psikososyal destek faaliyetlerini yürütebilmesi için gerekli altyapı oluşturulmuştur. 6 Mayıs-4 Haziran tarih aralığında bahsi geçen dört şehirde görevlendirilmek üzere ekipler oluşturulmuş ve gönüllüler sahaya yönlendirilmiştir. Tablo 1’de bu bir aylık süreçte sahaya giden gönüllü sayısına dair bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1: 6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarih aralığında sahaya giden gönüllü sayısı

	Hatay	Kahramanmaraş	Adıyaman	Gaziantep
Gönüllü Sayısı	11	11	6	10

6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarihlerinde 38 gönüllü sahada görev alarak psikososyal destek çalışmalarını yürütmüştür. Gönüllüler bu süreçte 928 çocuk/ergen, 883 yetişkin olmak

üzere toplamda 1811 kişiye psikososyal destekte bulunmuştur. Bu faaliyetlerin şehirlere göre dağılımı, Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Gönüllülerin 6 Mayıs-4 Haziran tarihleri arasında psikososyal hizmet kapsamında destek oldukları kişi sayısı

	Hatay	Kahramanmaraş	Adıyaman	Gaziantep
Çocuk/Ergen	152	264	218	294
Yetişkin	216	283	169	215
Toplam	368	547	387	509

Aşağıda gönüllülerin görev aldıkları şehirlerde yürüttükleri psikososyal destek faaliyetlerine ilişkin daha detaylı açıklamalar ayrı başlıklar halinde yer almaktadır.

KAHRAMANMARAŞ

6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarihleri arasında 11 gönüllü Kahramanmaraş’ta psikososyal destek faaliyetlerine katkı sunmuştur. Gönüllüler bu süre zarfında Karacasu Konteyner Kenti, Karaziyaret Mevkii Çadır KentiAvşar (Stat İçi) Çadır Kenti, Vali Saim Çotur Çadır Kenti, Doğu Kent Stadı Çadır Kenti, EXPO I, EXPO II ve EXPO III Konteyner Kenti, Avşar Kampüsü Prefabrik Konutları, Necip Fazıl Konteyner Kenti ve Şirikçioğlu Arkası Konteyner Kenti’nde görev almışlardır. Bu tarih aralığında gönüllülerimiz tarafından 264 çocuk/ergen ve 283 yetişkin olmak üzere hane ziyaretleri,

bireysel görüşmeler ve grup etkinlikleriyle toplamda 547 bireye psikososyal destek sunulmuştur.

Karaziyaret Mevkii Çadır Kenti'nde 268 tane çadır bulunmakta ve bu çadırlarda 825 kişi barınmaktadır. Bu bölgede Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) aktif olarak görev almakta ve Türk Psikologlar Derneği ile birlikte faaliyet yürütmektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çok Amaçlı Erken Çocukluk Eğitim Merkezi'nin (ÇABAÇAM) bu alanda çadırı bulunmakta ve bu çadırda kreş dönemi çocuklar için oyun etkinlikleri düzenlemektedir.

Karacasu Konteyner Kenti'nde 5 etapta toplam 1250 konteyner bulunmakta ve burada toplam 8000 kişinin yaşamını sürdürdüğü bilinmektedir. Bu bölgede, Türk Psikologlar Derneği ASHB ile birlikte faaliyet yürütmektedir. Ek olarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Diyanet-çocuk çadırı mevcuttur.

Avşar Çadır Kenti'nde 216 çadır bulunmakta ve 1505 kişinin konakladığı bilinmektedir. ASHB dışında Diyanet, KADEM, Bayraktar Bilim Çadırı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Gaziosmanpaşa Belediyesi Çadırı bulunmaktadır. Avşar bölgesi alanında birden fazla yerleşke mevcuttur. Bölge etaplardan oluşmaktadır ve çadır kent, konteyner kent yerleşim alanları bulunmaktadır. Gönüllülerin görev aldığı Prefabrik Konutlar yerleşkesi yeni tamamlanmış bir yerleşke olup gönüllülerimiz görev yapmaktayken alana yerleşmeler devam etmiştir. Edinilen bilgiye göre 130 hanede yaklaşık 540 kişi barınmaktadır. Alan sorumlularının bildirdiğine göre bu yerleşkedeki hanelere öncelikle, dezavantajlı durumdaki bireyler ve aileler yerleştirilmektedir.

EXPO I Konteyner Kenti'nde 0-3 yaş aralığında 58 kişinin, 4-6 yaşlarında 52 kişinin, 7-13 yaş aralığında 107 kişinin, 13-18 yaşlarında 94 kişinin ve 19-65 yaş aralığında 513 kişinin barındığı bilgisi edinilmiştir. Bu sahada zihinsel ve fiziksel engeli bulunan yaklaşık

olarak 40-45 bireyin ikamet ettiği öğrenilmiştir. Bu bölgede 1 kütüphane, 1 sağlık kabini, 1 psikososyal destek çadırı ve 1 oyun çadırı bulunmaktadır.

6 Mayıs-4 Haziran tarihleri arasında gönüllüler tarafından görevli olunan bölgelerde çadır/konteyner ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Karacasu Konteyner Kenti'nde yürütölen hane ziyaretlerinde ve Psikososyal Destek Merkezi'ne gelen bireylerle kurulan temaslar aracılığıyla 37 yetişkin ve 12 çocuğa psikolojik ilkyardım desteğinde bulunulmuştur. Karaziyaret Çadır Kenti'nde ise çadır ziyaretleriyle 35 yetişkin ve 16 çocuk olmak üzere 51 kişiyle temas kurulmuştur. EXPO I, EXPO II ve EXPO III Konteyner Kenti'nde intihar eğilimi olduğu tespit edilerek önceki ekipler tarafından aktarılmış olan ve depremde birinci dereceden yakınıny kaybetmiş kişilerin bulunduğu haneler ziyaret edilerek görüşmeler yürütölmüştür. Avşar Kampüsü Prefabrik Konutları'nda 23 hane ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu hane ziyaretlerinde bireylerle kısa görüşmeler yürütölmüş, ihtiyaçları tespit edilmiş ve bu ihtiyaçlara yönelik yönlendirmeler yürütölmüştür. Yapılan hane ziyaretlerinde tespit edilen riskli durumlar il müdürlüğü ekibine bildirilmiş, gereken durumlarda tutanak tutulmuştur. Kekemeliği olan bir çocuk için gerekli bağlantılar sağlanarak alanda doktora derecesi olan bir terapistle bağlantı kurulması sağlanmıştır. Bu ziyaretler sonucunda bireylerin ihtiyaçları tespit edilmiş, psikiyatri desteğine ihtiyaç duyan bireyler için gerekli yönlendirmeler yapılmıştır.

Gönüllülerimiz tarafından bu süre zarfında çocuk/ergen ve yetişkinlerle bireysel görüşmeler yürütölmüştür. Bu çerçevede 78 yetişkin, 21 çocuk/ergenle bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bireysel görüşmelerde çocukların kaygı düzeylerinin yüksek olduğu gözlenmiştir. 2 anne ve çocuğuyla ayrı ayrı görüşmeler yapılmış olup aile üyelerinin duygu ve düşüncelerini paylaşmakta sorunlar yaşadıkları gözlenmiştir. Bireysel yetişkin görüşmelerinde ise suçluluk, üzüntü, kaygı duygularının yoğun olduğu ve bazı bireylerin ölüm düşüncesini dile getirdiği gözlenmiştir. Bireysel görüşmelerde bu konular üzerine çalışılmış, takip

edilmesi gereken bireyler not edilmiştir, ihtiyaç duyanlar için psikiyatristlerle temasa geçilerek yönlendirme yapılmıştır. Ek olarak yeni gelen ekiplere takip edilmesi gereken danışanlar ile ilgili oluşturulan dosya aktarılmıştır; danışanların bilgilerine ve görüşme notlarına oluşturulan dosyalarda yer verilmiştir.

Kahramanmaraş'ta hane ziyaretleri ve bireysel görüşmelere ek olarak aile görüşmeleri de gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda farklı bölgelerde farklı zamanlarda ailelerle görüşmeler sağlanmıştır. Aile üyelerinin aile içi iletişimleri incelenmiş, duygu ve düşünce paylaşımı gerçekleştirilmiş ve aile fertlerine ihtiyaçları doğrultusunda kısa psikoeğitimler verilmiştir. Karacasu Konteyner Kenti'nde özellikle ilköğretim çağındaki çocukların okula uyum noktasında sıkıntılar çektikleri gözlenmiş ve ebeveynlerin de talebi üzerine çocuklarla görüşmeler yürütülmüştür. Bu görüşmeler sonucunda çocukların okula uyumları ve motivasyonlarında olumlu yönde değişimler yaşandığına dair geri bildirimler alınmıştır.

6 Mayıs-4 Haziran tarih aralığında çocuk ve yetişkin gruplarına çeşitli etkinlikler kapsamında psikososyal destek sunulmuştur. Karacasu Konteyner Kenti'nde 50 çocuk ile anneler günü kapsamında çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Vali Saim Çotur Çadır Kenti'nde gönüllülerimiz tarafından çocuklarla etkinlikler yürütülmüştür. Bu kapsamda 4-8 yaş arasındaki 21 çocuk ile resim etkinliği gerçekleştirilmiştir. Farklı bir sahada 15 çocuğun katılımıyla voleybol turnuvası düzenlenmiştir. Bunlara ek olarak gönüllüler tarafından yaklaşık olarak 20-30 çocukla resim çalışmaları ve futbol etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.

Gönüllüler tarafından sahadaki ihtiyaçlar doğrultusunda yetişkin ve çocuk/ergen gruplarına yönelik psikoeğitimler verilmiştir. Bu kapsamda Karaziyaret Çadır Kenti'nde 7-12 yaş aralığındaki 8 kız çocuğuna Mahremiyet Eğitimi verilmiştir. Başka bir sahada 10 bakım veren kadınla psikoeğitim çalışması yürütülmüştür. 13 bireyle fobilerle ilgili bir grup çalışması yürütülmüştür. 20 çocuğa akran zorbalığına dair psikoeğitim verilmiştir. Yetişkin

bir gruba kayıp ve yas süreciyle ilgili psikoeğitim verilmiştir. Şirikçioğlu Arkası Konteyner Kenti'nde 54 çocuğa mahremiyet eğitimi verilmiştir. Bu mahremiyet eğitiminin ardından okul öncesi ve ilkokul yaş grubuyla boyama, oyun hamuru ve çeşitli oyun etkinlikleri yürütülmüştür. Avşar Kampüsü Prefabrik Konutları'nda 12 çocuğa kişisel hijyen ve özbakım içerikli oyunlarla çocuklara eğitim verilmiştir. Ek olarak çocuklara yönelik oyun içerikli bir aktivite ile cinsel istismara karşı koyma ve mahremiyet temel eğitimi verilmiştir.

Bu süreçte gönüllüler, UNICEF tarafından verilen cinsel istismar, cinsel taciz ve cinsel sömürüden korunma eğitimine katılım sağlamışlardır. Bu eğitimde üç farklı sunum dinlenmiş ve bu sunumlar UNICEF yetkilisi tarafından Türk Psikologlar Derneği yetkilileri ile paylaşılmıştır. Sunumlarda hem saha çalışanları hem de depremde zarar gören bölge insanların maruz kalabilecekleri cinsel taciz, istismar ve sömürü durumlarının neler olabileceği vakalar üzerinden tartışılmıştır. Bu eğitimden edinilen bilgiler psikososyal destek birimi çalışanlarına aktarılmış, görevli bulunan sahada görülebilecek vakalar ve olası risk alanları ve grupları üzerine konuşulmuştur. Ardından bu bilgiler kısa bir psikoeğitim olarak düzenlenmiş ve kadınların ve çocukların yoğunlukta olduğu bir gruba psikoeğitim kapsamında aktarılmıştır.

Gönüllüler tarafından yürütülen bireysel görüşmelere ve grup çalışmalarına ek olarak çalışana destek kapsamında sahada görevli personellere psikososyal destek hizmeti sağlamışlardır. Bu kapsamda Diyanet tarafından görevlendirilen saha çalışanlarıyla görüşülmüş, duygu paylaşımı yapılmıştır. Ayrıca bu görevlilere sahada buldukları süreçte karşılaşılabilecekleri zorluklar ve bu zorluklarla başa çıkmaya yönelik psikoeğitim verilmiştir. Başka bir alanda 20 personele görev sınırları ve sorumluluklarına dair bir psikoeğitim verilmiştir. Bunlara ek olarak ihtiyaç duyan saha personelleriyle bireysel görüşmeler yürütülmüştür.

Gönüllülerimizin gözlem ve görüşlerine göre sahada bulunan eksikler ve bu bağlamda yapılanlar/önerilenler aşağıda sunulmaktadır:

1- Karacasu Konteyner Kenti'nde çocukların okula uyum noktasında zorluklar yaşadıkları gözlenmiştir. Gönüllüler tarafından bu bağlamda görüşmeler yürütülmüştür. Sahaya gidecek diğer gönüllülerin de çocukların okula yönelik motivasyonlarını arttırma yönünde çalışmaları yürütmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

2- Sahada çocuklara verilen hijyen eğitimlerinin yaygınlaştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

3- Karaziyaret Çadır Kenti'nde psikiyatrik görüşme talebinin yoğun olduğu görülmüştür, bu bölgede psikiyatrik desteğin arttırılması için yönlendirmeler yapılması yararlı olacaktır.

4- ASHB yönetim kadrosunun aşırı efor sarfettiği, sürekli tarama içinde oldukları, tükenmeye doğru gittikleri gözlemlenmiştir. Çalışana destek kapsamında bireysel görüşmeler, psikoeğitimler ve grup paylaşımları aracılığıyla bakanlık çalışanlarına psikososyal destek verilmesinin önem arz ettiği düşünülmektedir.

5- Sahada şiddet vakalarına rastlanmıştır. Kadın ve çocuğa şiddet, akran zorbalığı ve öfkenin görece yoğun olduğu gözlenmiştir. Bu şiddeti ve olası çatışmaları önlemek için çeşitli planlamalar yapılmasının, bakanlıklar ve diğer kurumlarla iş birliği içinde hareket edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

6- Sahada özellikle ergen grupların görünür olmadığı, ergenlere yönelik yürütülen çalışmaların görece yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Ergen gruplarına erişimin arttırılması için çeşitli sosyal alanlar oluşturulması yararlı olacaktır.

- 7- Sahada madde kullanımını olduğu bilgisi alınmıştır. Madde kullanımının yaygınlaşmasının önüne geçmek, madde bağımlılığı geliştirenlere erişmek ve gerekli desteği sunmak için çalışmalar yapılması önerilmektedir.
- 8- Bazı ailelerin çocuklarıyla pek ilgilenemediği, çocukların ihmal ve istismara açık olduğu gözlenmiştir. Bu konuda ailelerin bilinçlendirilmesi ve ebeveynlere bu yönde psikoeğitimler verilmesinin faydalı olacağı düşünölmektedir.
- 9- Sahada psikoeğitimlerin yaygınlaştırılmasının önemli olduğu düşünölmektedir. Bilhassa çocuklarda sınır bilincinin minimum seviyede olduğu gözlenmiştir. Bu bağlamda gönöllerimiz tarafından mahremiyet, sınırlar, hijyen, kayıp ve yas süreçleri, akran zorbalığı konularında psikoeğitimler verilmiştir. Dolayısıyla yapılan mahremiyet, sınırlar, güvenliğ, insan hakları ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının artırılarak devam etmesi önerilmektedir.
- 10- Sahada özellikle alanında yetkin, uzun süre sahada bulunabilecek, travma konusunda deneyimli klinik psikolöglara, uzman çocuk ve ergen psikolöğuna, grup terapistlerine ihtiyaç olduğu gözlenmiştir.
- 11- Sahadaki psikolog değişimi, danışanların yardım alma motivasyonunu etkileyebilmektedir. Bu nedenle sahada kalıcı olarak istihdam edilebilecek psikolögların bulunmasının oldukça faydalı olacağı düşünölmektedir.
- 12- Alanda özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar bulunduğu belirlenmiştir; bu çocukların eğitim görmelerini sağlamak için yetkililerle görüşmenin ve çocuklara ve ailelerine psikososyal destek sağlamanın önemli olduğu düşünölmektedir.
- 13- Sahada sağlıkla ilgili takip edilmesi gereken unsurlar (evcil hayvanlar, çocukların ağız sağlığı) bulunmaktadır. Bunlara yönelik yönlendirmeler yapılması bireylerin fiziksel sağlığı ve psikolojik sağlığı için önem arz etmektedir.

14- Necip Fazıl Konteyner Kenti'nde psikososyal destek sistemi henüz yerleşmemiştir; bir dosyalama ve aktarma sistemi oluşturulmamıştır. Bu noktada psikososyal destek faaliyetlerinin sağlıklı yürümesi ve bireylerin iyilik halleri için bu sahada bir düzenin oluşturulması önem arz etmektedir.

15- Necip Fazıl Konteyner Kenti'nde konteyner ziyaretleri sonucunda ileri yaştaki bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlıkları için düzenli takip edilmelerinin gerekli olduğu düşünülmüştür. Bu bireylere erişimler için hane ziyaretlerinin artırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

16- Alanda internet sorunu bulunmaktadır ve özellikle sınava hazırlanan çocuklar için bu durum başat bir stres faktörüdür. Buna yönelik iyileştirmelerin yanı sıra çocuk ve ergen gruplarıyla sınav kaygısı ve strese yönelik çalışmalar yapılmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

17- Bireylerin yaşadıkları stresin ve kaygının azaltılması için haftanın bazı günlerinde farkındalıkla hareket, pilates, germe-gevşeme ve nefes tekniklerinin paylaşılacağı aktivitelerin planlaması yararlı olabilir. Bu aktiviteler bireyler için hem sosyal bir ortam oluşturması hem de bireylerin kendilerine zaman ayırma hissini elde etmeleri noktasında önem arz etmektedir. Bu etkinlikler, bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlığına katkı sağlama potansiyeli taşımaktadır.

18- Sahadaki çocuk nüfusu göz önüne alındığında psikososyal destek ekibi içinde çocuk uzmanlığı bulunan bir uzman psikolog bulundurulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

HATAY

6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarihleri arasında Hatay'da toplamda 11 gönüllü psikososyal destek faaliyetlerine katkı sunmuştur. Gönüllüler bu süreçte Büyükdalyan Konteyner Kenti, Antakya Ovakent Çadır Alanı, Samandağ Nilüfer Belediyesi Konteyner Kenti, İGA Konteyner Kenti ve Emlak Evler Konteyner Kenti'nde görev almışlardır. Bu tarih aralığında gönüllü psikologlar tarafından 152 çocuk/ergen ve 216 yetişkin olmak üzere hane ziyaretleri, bireysel görüşmeler ve grup etkinlikleriyle toplamda 368 bireye psikososyal destek sağlanmıştır.

Ovakent Çadır Alanı toplam 422 çadırdan oluşmaktadır. Göç İşleri'nden iki personel, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan iki personel, yönetim çadırında görev almakta ve 15 günde bir diğer ekiplere görevlerini devretmedirler. Göç İşleri kayıtları incelendiğinde bu bölgede 0-3 yaş arası 113 çocuk, 4-11 yaş arası 400 çocuk, 12-18 yaş arası 272 ergen ve 19-65 yaş arası 896 yetişkin ve 65 yaş üzeri 70 bireyin barındığı öğrenilmiştir.

Ovakent Çadır Alanı'nda sahada birçok eksiklik tespit edilerek yetkililerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öncelikle oyun çadırının hijyenik olmadığı tespit edilmiş, görevlilerle birlikte temizlik yapılmış ve çocuklarla etkinlikler burada yürütülmüştür. Bunun yanı sıra bireysel görüşmeler için herhangi bir alan olmadığı tespit edilmiş; alternatif olarak yemek dağıtımını yapan kurumun çadırında bireysel görüşmeler yürütülmüştür. Bu bölgede çok sayıda çocuğun deprem sonrası yas süreçlerinde zorlanma yaşadıkları ve travma belirtileri gösterdikleri tespit edilmiştir. Bu durum yetkililere de bildirilmiş ve sahaya çocuk psikiyatristi gelmesi talep edilmiştir. Çocuklarda uyuz vakaları tespit edilerek saha doktoruna ve kaymakamlığa durumun aciliyeti bildirilmiştir. Özellikle kadınlarda çok sayıda okuryazar olmayan birey tespit edilmiş; Milli Eğitim Bakanlığı'nda görevli kişilerden buna yönelik çalışma yapılması talep edilmiştir. Çocukların çadır alanının dışına kontrolsüz çıktığı

gözlenmiş, bu durumun çocuklar için sakıncalı olduğu yönetim çadırı ve jandarma yetkilileri ile paylaşılmıştır.

Ovakent Çadır Alanı'nda 10 adet hane ziyareti yapılmış, bireylerin ihtiyaçları tespit edilerek kısa görüşmeler yürütülmüştür. Bu sahada 4 erkek, 2 kadın ve 4 çocuk olmak üzere 10 bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler sonucunda 2 çocuk, çocuk psikiyatristine yönlendirilmiştir. Ovakent çadır alanında yaşları 4-11 aralığında yaklaşık 60 çocuk ile oyun etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. 4-11 yaş arası çocuklara hijyen ve mahremiyet eğitimleri verilmiştir. Yetişkin grubuna ise Emniyet Müdürlüğü'nün Bağımlılık Birimi'nden bir personelle birlikte madde bağımlılığı üzerine bir eğitim düzenlenmiştir.

Büyükdalyan Konteyner Kenti'nde 928 konteyner bulunmakta ve 3232 kişinin barındığı bilinmektedir. Bu sahada düzenin görece oturduğu görülmektedir. Alandaki personeller kalıcı veya uzun süreli bir şekilde sahada görevlendirilmeye başlamıştır. Alan sakinlerinin fiziksel ihtiyaçları büyük ölçüde karşılanmaktadır. Alanda sınav öğrencilerine yönelik sınıflar açılmıştır. Ancak ilkokul ve ortaokul yetersiz öğretmen istihdamı nedeniyle açılmamıştır. Alanda toplamda 3 anasınıfı yer almaktadır. Sahada 1000 Motor 1000 çocuk, Kızılay ve Türkiye Eğitim Gönülleri Vakfı'na ait çocuk etkinlik alanları mevcuttur. Ek olarak alanda Adana Olgunlaşma Enstitüsü tarafından resim, kuaför, dikiş ve örgü kursları verilmektedir.

Büyükdalyan Konteyner Kenti'nde 11 kadın yetişkin, 8 yetişkin erkek ve 4 ergen ve 3 çocuk olmak üzere 26 bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu süre zarfında 8 aile görüşmesi ile 27 kişiye ulaşılmıştır. Sahada ayrıca hane ziyaretleriyle bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirmeler yapılmıştır. Alanda 8 kadın ve 2 yetişkin erkek psikiyatriste yönlendirilmiştir.

Büyükdalyan Konteyner Kenti'nde bireysel görüşmelerin yanı sıra grup etkinlikleri de yürütülmüştür. Bu kapsamda 16 kız, 11 erkek çocuk olmak üzere 27 çocuk ile darbuka ve gitar eşliğinde sandalye kapmaca oyunu oynanmıştır. Hafta başında meydana gelen deprem sarsıntısı sonucunda bazı bireylerin korku ve kaygıları tetiklenmiştir; bu kapsamda 6 kadın yetişkin ve 10 çocuk ile nefes egzersizi çalışmaları yürütülmüştür. 5-7 yaş arası 8 kız çocuk ile motor becerileri geliştirme amacıyla Ağaç Ev oluşturma oyunu oynanmıştır. 4-6 yaş grubu 4 çocuk ile ise hikayeler üzerinden etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

6 Mayıs-4 Haziran tarihleri arasında Büyükdalyan Konteyner Kenti'nde gönüllüler tarafından grup görüşmeleri de gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda alanda 2 kız ergen ve 1 erkek ergen ve 2 kız çocuğu ile farklı zamanlarda grup görüşmeleri yürütülmüştür. 3 kişilik ergen grup görüşmesinde sınav stresi, aile ile olan iletişim problemleri ve anksiyete konuları ele alınmıştır. Sahada bulunan kurslara giden 15 bireyle 3 farklı zamanda grup görüşmeleri yürütülmüştür. Ek olarak 3 kişilik (1 kadın ve 2 erkek) bir grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu grup görüşmelerinde eşini ve 2 çocuğunu kaybeden bir yetişkin erkeğin, uyku problemleri yaşadığı, yaşama devam etmekte güçlük çektiği kendisi tarafından bildirilmiş ve bireysel görüşme talep etmiştir. Bu gruptan yetişkin bir kadının da bireysel görüşme talebi olmuştur; iki bireyle de grup görüşmesinin ardından bireysel görüşmeler yürütülmüştür. Her iki birey de psikiyatriye yönlendirilmiştir.

Büyükdalyan Konteyner Kenti'nde gönüllüler, Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı (TSCV) ile iş birliği yaparak engelli bireylerin ailelerine yönelik psikoeğitim, engelli bireylerin sosyal yaşama uyumunu destekleme ve yakın kaybı olanlarla bireysel görüşmelere ağırlık verilmiştir. TSCV'den engelli bireylere dair bilgiler alınmıştır. Bu bağlamda 3 engelli bireyin bulunduğu 3 hane ziyaret edilmiştir. Bu hanelerden birinde depremde bir bacağını kaybeden yetişkin bir kadın ile görüşülmüştür. Aynı zamanda bahsi geçen kadının, depremde

iki kızını kaybettiği öğrenilmiş; oldukça ajite bir durumda olduğu gözlenmiştir. Bireyin bir hobi edinmesi ve sosyal hayata katılması adına, gönüllülerimiz yürüttükleri bireysel görüşmenin ardından alandaki kurslara giderek ilgi duyduğu bir kursa bireyin kaydını yapmışlardır. Ek olarak bahsi geçen kişi, psikiyatriye yönlendirilmiştir. Diğer bir hanede hidrosefali hastalığı olan erkek bir çocuğun bulunduğu öğrenilmiştir. Hanede 3 aile, 9 kişi yaşamını sürdürmektedir. Hanenin hijyeninin kötü olduğu görülmüş, aile üyelerinin ilişkilerinin çarpık olduğu ve ailede şiddete başvurulduğu bilgisi edinilmiştir. Bu bağlamda ASHB ve ŞÖNİM ile iletişime geçilmiştir. Ziyaret edilen bir diğer hanede, 2 engelli çocuk annesi kadın ve onun kız kardeşi ile grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir.

İGA Konteyner Kent ve Hatay Bağrıyanık Mahallesi'nde alanlar hakkında bilgi edinilmiş, hane ziyaretleri yapılmış ve görüşmeler yürütülmüştür. Bu kapsamda 3 hane ziyareti gerçekleştirilmiş; bu hane ziyaretlerinde bireylerin ihtiyaçlarına yönelik tespitlerde bulunulmuştur. İhtiyaç duyduğu düşünülen bir kişi için bireysel görüşme randevusu oluşturulmuş, engelli bir bireyin ihtiyaçları gerekli birimlere iletilmiştir.

Samandağ Nilüfer Belediyesi Konteyner Kenti'nde 63 konteyner bulunmakta ve 279 kişi yaşamını sürdürmektedir. Konteyner kentte Bursa Nilüfer Belediyesi idari personeli bulunmaktadır. Gönüllü personellerin sahayı artık daha az veya günübirlik ziyaret ettiği görülmüştür. Konteyner kentte çocuk sayısının fazla olması nedeniyle daha çok çocuklara yönelik sinema, resim çizme, boyama, top oynama gibi etkinlikler düzenlenmektedir.

Nilüfer Belediyesi Konteyner Kenti'nde gönüllü psikologlar tarafından 10 hane ziyareti yapılmış, bu ziyaretlerle 20 kişiye erişim sağlanmıştır. Bu süre zarfında sahada 5 yetişkin ve 2 ergen olmak üzere toplamda 7 kişiyle bireysel görüşme yürütülmüştür. Konteyner kentte 2-12 yaş aralığındaki 7 çocukla tanışma etkinliği, 12 çocuk ile çizgi film

izleme etkinliği gerçekleştirilmiştir. Burada 15 ocuğa yönelik mahremiyet konulu bir psikoeğitim verilmiştir.

Emlak Evler Konteyner Kent alanının 896 birimden oluştuğu ve alanda yaklaşık 4000 kişinin barındığı öğrenilmiştir. Konteynerler 1 adet büyük oda ve mutfak alanı, 1 kk oda, tuvalet ve banyodan oluşmaktadır. Odalarda birer pencere bulunmaktadır. Konteynerlerin fiziki yapısının, ziyaret edilen diğer alanlardaki konteynerlere göre daha büyük ve kullanışlı olduğu gözlenmiştir. Alanın bu bakımdan yaşlı, engelli bireylere tahsis edildiği hususu konteyner kentin yönetim birimi tarafından ifade edilmiştir.

Emlak Evler Konteyner Kenti'nde görevli olunan süre zarfında gönüllüler tarafından 8 hane ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu hane ziyaretlerinde 8 yetişkin kadın, 7 yetişkin erkek ve 15 ocuk olmak üzere ile 30 bireyle görüşülmüş ve bireylerin acil ihtiyaçlarına yönelik konteyner kentteki yönetim birimi, AFAD Koordinasyon Merkezi, sağlık birimi, sosyal market gibi ilgili hizmet birimlerine yönlendirmeler yapılmıştır. Bunun dışında psikiyatrik takip altında bulunan ve ilgili şikyetleri devam eden kişiler psikiyatri birimine yönlendirilmiştir.

Emlak Evler Konut Kenti'nde bu süre zarfında hane ziyaretlerinin yanı sıra bireysel görüşmeler yürütülmüştür. Bu kapsamda 9 yetişkin kadın, 1 yetişkin erkek, 4 ergen ve 6 ocuk olmak üzere 20 kişiyle bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. 1 erkek çocuğun annesiyle n görüşme yapılmış ve bakanlık psikososyal destek ekibine yönlendirilmiştir. Yapılan görüşmelere dair raporlar, takip edilmesi gereken danışanlar ve diğer dikkat edilmesi gereken hususlar düzenlenerek ilgili dosyalar psikososyal destek konteynerine yerleştirilmiştir. Raporun sonunda takip edilmesi gereken danışanların isim listesine yer verilmiştir. Bunlara ek olarak konteyner kentte 4 ocuk ile resim etkinliği yürütülmüştür.

Gönüllülerimizin gözlem ve görüşlerine göre sahada bulunan eksikler ve bu bağlamda yapılanlar/önerilenler aşağıda sunulmaktadır:

- 1- Sahadaki eksikliklerin tespit edilmesi, verilerin toplanması ve işlenmesi noktasında bakanlıkların ve kurumların iş birliği yapması ve ortak bir veri tabanı oluşturulması yararlı olabilir. Bilgilerin ekiplere ve diğer kurumlar aktarımında yaşanan gecikmeler, psikososyal destek faaliyetlerini sekteye uğratabilmektedir. Gönüllülerin de tespit edilen bu ihtiyaçlar doğrultusunda sahaya yönlendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.
- 2- Ovakent Çadır Alanı'nda bireysel görüşmeler için bir çadır bulunmamakta, oyun çadırı da çocukların ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Bu durum yetkililere bildirilmiştir ancak sonraki ekiplerce takibinin yapılması önerilmektedir.
- 3- Çadırkent/konteyner kentlerde çocukların güvenliği açısından dışarı giriş ve çıkışların kontrol edilmesinin sağlanması gerekmektedir. Durumun takip edilmesi ve yetkililere bilgi verilmesi önem arz etmektedir.
- 4- Yetişkin bireylerin üretimde bulunabilecekleri ve kendilerini faal hissedecekleri alanların oluşturulması, onların iyilik halleri için önem arz etmektedir. Bireylerin becerilerinin ve çalışma alanlarının iyi bir şekilde tespit edilmesinin ve ihtiyaca göre üretim alanları (örn., atölyeler) oluşturulması için ilgili kurumlarla ve bakanlıklarla iletişime geçilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir
- 5- Hatay depremden en fazla etkilenen illerden biridir, bölgenin genişliği ve yıkımın boyutu nedeniyle psikososyal destek faaliyeti yürütecek çok daha fazla sayıda personel ihtiyacı bulunmaktadır.

6- Büyükdalyan Konteyner Kenti'nde ergen gruplarında sigara kullanımının çok yaygın olduğu gözlenmiştir. Sigara kullanımını azaltmak için kurumlar arası iş birliğiyle çalışmalar yürütülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

7- Depremden önceki deneyimlerin ve travmaların bireylerin deprem sonrası yaşantılarını ve koşullara uyumlarını zorlaştırdıkları gözlenmiştir. Özellikle aile içi çatışmaların, erken yaşta evlilikle ilgili sorunların yaygın olduğu gözlenmektedir. Bu sorunlarla mücadele edecek düzenlemelerle bireylerin depremden sonraki iyilik hallerine katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

8- Gönüllüler tarafından bu hafta içerisinde yürütülen aile görüşmeleri esnasında özellikle birinci derece yakın kaybı olan bireylerin bir arada yaşamasının çatışmalara yol açtığı görülmüştür. Aile üyelerinin yasın farklı evrelerinde olmasının, birbirini anlama ve dinleme noktasında sorunlara yol açtığı gözlenmiştir. Bu ailelerle aile duygu paylaşımları yapılmasının yararlı olacağı; bunun yanı sıra çatışma çözümüne ve yas süreçlerine dair psikoeğitimler verilmesinin fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

9- Antakya'da psikososyal desteğin hiç ulaşmadığı alanlar mevcuttur (örn, Bağrıyanık Mahallesi). Bu bölgelerde bireylerin, evlerinin yakınına, mahallerine çadırlar kurdukları gözlenmiştir. Bu bölgelerde yaşayan bireylerin, çadır kent/konteyner kentteki psikososyal destek imkanlarına erişemedikleri görülmektedir. Bu ve benzeri sahalara psikososyal desteğin ulaşması yönünde çalışmalar yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

10- Sahada ebeveynlerin, çocuklarıyla iletişimlerini ve çocuklarına yönelik tutumlarının, çocukların şiddet ve saldırganlık eğilimlerini arttırabildiği gözlenmiştir. Ailelerin çocuklarına yönelik tutum ve davranışlarının ve aile içi ilişkilerin gelişmesi yönünde çalışmalar yapılması önerilmektedir.

11- Sahada çoğunlukla çocuklarla psikoeğitimler yapıldığı gözlenmiştir. Fakat kadın ve erkek yetişkinlerin de psikoeğitimiye ihtiyaç duyduğu düşünülmektedir.

Yetişkinlerle özellikle “öfke kontrolü, öz-bakım, çocuk-ergen gelişim özellikleri, afet, travma ve olağan travma tepkileri, iletişim ve sınırlar” gibi konularda psikoeğitimler yapılması önerilmektedir.

12- Nilüfer Belediyesi Konteyner Kenti’nde genç kadın ve erkek bireylere yönelik etkinlikler yapılmadığı gözlenmiştir. Genç bireylere yönelik stres ve kaygıyı azaltma, mahremiyet, duygular, bağlılık ve bağımlılık gibi konularda psikoeğitimlerin verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

13- Bazı bireylerle yapılan görüşmelerde her hafta psikolog değişimin terapötik ilişkiyi olumsuz etkilediği öğrenilmiştir. Görüşmenin verimliliği açısından ilerleyen dönemlerde daha uzun periyotlarla psikolog görevlendirmelerinin önem arz ettiği söylenebilir. Ayrıca alanda Travma Sonrası Stres Bozukluğu’na dair çalışmalar yürütülmesinin, bu konuda materyallerin ve bu alanda çalışan uzmanların istihdamının sağlanmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

14- Alanda bazı çocukların kesici aletleri yanında bulundurduklarına dair bilgi edinilmiştir. Ayrıca çocuklar arasında saldırgan davranışlar gözlenmektedir.

Gönüllüler, bu konuda kaymakamlık ve polis ile görüşüp gerekli bilgilendirmeyi yapmıştır. Ancak bu konuda kurum ve kuruluşların, ailelerle ve çocuklarla daha kapsamlı ve sistemli görüşmeler ve çalışmalar yürütmesi yararlı olacaktır.

15- Sahada çocuklarla yürütülen çalışmaların önemli ölçüde eksik kaldığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda oyun terapisi eğitimi olan ve çocuklarla çalışmalar yürüten psikologların sahada bulunması önerilmektedir.

16- Emlak Evler Konut Kenti’nde yetişkin ve çocukların yaşamlarının düzenlenmesine yönelik faaliyetlerin eksik olduğu ve bu durumun gündelik yaşamda olumsuz

etkilere yol açtığı gözlenmiştir. Çocuklara yönelik eğitim ve oyun imkânları, yetişkinlere yönelik ise iş imkânı sunabilecek veya vakitlerini değerlendirebilecek faaliyetlerin yürütüldüğü atölye çalışmaları düzenlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

ADİYAMAN

6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarihleri arasında Adıyaman'da 6 gönüllü tarafından psikososyal destek faaliyetleri yürütülmüştür. Gönüllüler bu süre zarfında Çadirkent 3 ve OSB Konteyner Kenti 14 ve Eğriçayı Parkı Çadır Kenti'nde görev almışlardır. Bu tarih aralığında gönüllülerimiz tarafından 218 çocuk/ergen ve 169 yetişkin olmak üzere hane ziyaretleri, bireysel görüşmeler ve grup etkinlikleriyle toplamda 387 bireye psikososyal destek sağlanmıştır.

OSB Konteyner Kenti 14'te 310 konteyner olduğu 1038 kişinin yaşamını sürdürdüğü bilgisi edinilmiştir. Konteyner kentte AFAD ve ASHB personelleri bulunmaktadır. Çadır kent 3'te yaşayan aileler konteyner kentlere taşındıkları için orada bulunan kişi sayısı net olarak bilinmemektedir. Çadirkent 3'te psikososyal destek ekibinin sahadan ayrıldığı ve AFAD ekibi dışında sadece kolluk kuvvetleri ekiplerinin olduğu görülmüştür. Gönüllü ekipler yalnızca yönlendirmeler doğrultusunda çadır kente gelmektedirler. Eğriçayı Parkı Çadır Kenti'nde ise 360 çadır bulunmaktadır. Çadır kentte AFAD ve ASHB personelleri görevlidir.

Gönüllülerimiz tarafından 6 Mayıs-4 Haziran tarihleri arasında sahada hane ziyaretleri yapılmış, bireylerle yürütülen görüşmeler sonucunda ihtiyaçlar için yetkililere ve ilgili birimlere yönlendirmelerde bulunulmuştur. Bu doğrultuda OSB Konteyner Kent 14'te

ailelerle yapılan görüşmeler sonucunda çocukların okula ulaşımında aksamalar yaşandığı, servislerin gelmediği belirlenmiş ve bu durum AFAD yetkililerine iletilmiştir. Ayrıca Konteyner Kent 14'te bulunan hamile kadınların talepleri üzerine sağlık takiplerinin, nefes egzersizleri ve beslenme düzenlerinin takip edilmesi için ilgili personellerle iletişime geçilmiştir.

6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarihleri arasında Adıyaman'da görevli olunan bölgelerde gönüllüler tarafından bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Konteyner Kent 14'te 7 çocuk ve 10 kadın ile bireysel görüşme yürütülmüştür. Çadır Kent 3'te 2 çocuk, 2 kadın ve 1 erkek olmak üzere toplamda 5 kişiyle bireysel görüşme yapılmıştır. Eğriçayı Çadır Kenti'nde ise net sayısı bilinmemekle birlikte çocuk/ergen ve yetişkinlerle bireysel görüşmeler yürütülmüştür. Bu görüşmeler sonucunda ihtiyaç duyan bireyler psikiyatriste yönlendirilmiştir. Psikiyatriste gitmesi tavsiye edilen 12 kişinin altısının gönüllü psikiyatristler tarafından muayenesi sağlanmış, diğer altı hastanın da bilgileri psikiyatristlere aktarılmıştır. Yeni gelen ekibe takip edilmesi gereken danışanlar ile ilgili bilgi verilmiştir.

Gönüllülerimiz tarafından bahsi geçen süre zarfında bireysel görüşmelerin yanı sıra grup çalışmaları yürütülmüştür. Çadır Kent 3'te 13 çocukla spor etkinliği gerçekleştirilmiştir. Bu 13 kişilik çocuk grubuyla spor etkinliğinin yanı sıra bilgi yarışması yürütülmüştür. Konteyner Kent 14'te ise 14 çocuk ile grup terapisi ve duygu paylaşımı yapılmıştır. Farklı bir zamanda 15 çocuğun katılımıyla resim etkinliği düzenlenmiştir. 20 çocuktan oluşan bir grupta sosyal duygusal paylaşım temelli bahçe oyunu yürütülmüştür. Farklı yaşlarda 20 çocukla ise eş duyum becerisini geliştirmek için yapılandırılmış eğitici oyunlar oynanmıştır. 12 çocukla travma odaklı terapötik masal etkinliği gerçekleştirilmiştir. Ayrıca okul öncesi çocukların kaba ve ince motor gelişimlerini destekleyici etkinlikler düzenlenmiştir. Eğriçayı Çadır Kenti'nde 6-12 Yaş aralığında 5 çocukla anneler günü konulu resim, boyama etkinliği

gerçekleştirilmiştir. Koşuculuk yapan 4 gençle iyileştirmeye yardımcı ve motivasyon artırıcı grup görüşmeleri yürütülmüştür. Farklı zamanlarda farklı gruplarla olmak üzere çadır kentte çocuklarla resim yapma, hikaye okuma gibi etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

Adıyaman'da gönüllüler tarafından bu süre zarfında yetişkin ve çocuk gruplarına yönelik psikoeğitimler verilmiştir. Çadır Kent 3'te bu bağlamda 20 çocuğa mahremiyet eğitimi verilmiştir. Konteyner Kent 14'te ise 5 kadın ve 3 çocuk ile görüşülmüş; ebeveynlere çocuklara yönelik sınır koyma eğitimi verilmiş ve çocuklarının durumuna ilişkin bilgilendirme yapılmıştır. 3 ergen ile spor etkinliği ile beraber duygu paylaşımı yapılmış ve psikoeğitim verilmiştir. Ayrıca bu sahada 20 çocuk ve 5 ebeveynin katılımı ile mahremiyet ve hijyen eğitimi verilmiştir. Eğri Çayı Çadır Kenti'nde ise kadınlara yönelik kadına şiddet, cinsel istismar psikoeğitimi verilmiştir. Ek olarak çadır kentte çocuklara yönelik hijyen eğitimi verilmiştir.

Gönüllüler tarafından çalışana destek kapsamında Eğriçayı Çadır Kenti'nde sahada bulunan kurum personelleri ve işçilerine psikososyal destek verilmiş, bireysel görüşmelerin yanı sıra grup paylaşımlarında bulunulmuştur.

Gönüllülerimizin gözlem ve görüşlerine göre sahada bulunan eksikler ve bu bağlamda yapılanlar/önerilenler aşağıda sunulmaktadır:

1- Gönüllülerin gözlem ve görüşleri ve bireylerin taleplerine dayanarak sahada psikososyal destek için kalıcı ekiplerin bulunmasının faydalı olacağı öngörülmektedir.

2- Konteyner Kent 14'te bulunan bakanlık personelinin sahada çalışmaya yönelik motivasyonlarının düşük olduğu gözlenmiştir. Saha çalışanlarına yönelik yürütülen çalışmaların arttırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

3- Bölgede kadınların sosyalleşebileceği ve bazı hobiler edinebileceği kursların açılmasının, kadınların iyilik hallerine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

4- Sahadaki psikoeğitimlerin arttırılması gerektiği düşünülmektedir. Ebeveynlerin psikoeğitimler konusunda oldukça istekli olduğu gözlenmiştir ve çocukların bilhassa mahremiyet eğitimine ihtiyaç duydukları görülmüştür. Genç bireyler için ise kaygı ve motivasyon eksikliği konusunda psikoeğitimler verilmesi önerilmektedir. Çocuklar ve ebeveynlerine yönelik verilen psikoeğitimlerin yaygınlaştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

5- Bireylerin deprem öncesi travmalarının tetiklendiği, bireylerin travma sonrası stres belirtileri gösterdikleri gözlenmiştir. Bu konuya ilişkin sahadaki bireysel görüşmelerin arttırılmasının, klinik psikologların görevlendirilmesinin ve travma sonrası stres bozukluğunun yaygınlığını önlemek için çalışmalar yapılmasının faydalı olacağı söylenebilir.

6- Konteyner kentte yapılan grup çalışmalarının özellikle çocuklarda öfke ve üzüntü gibi belirtileri azalttığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle yürütülen grup etkinliklerinin yaygınlaştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

7- AFAD personeli ve depremden etkilenen bireyler arasında ihtiyaçların karşılanması noktasında sorunlar yaşanabildiği, iletişimin olumsuz seyredebildiği gözlenmiştir. Bu nedenle bireylerin ve saha çalışanlarının iyilik halleri için çatışma çözümüne, etkili iletişim ve öfke kontrolüne dair psikoeğitimler verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

8- Bazı sahalarda madde kullanımının yaygın olduğu ve hırsızlık vakalarının görüldüğü gözlenmiştir. Alanda yaşayan bireylerin güvenlik hissinin tesisi için

yetkililerin bu konuda çözüm arayışına girmesi ve madde kullanımına dair önleme ve müdahale çalışmalarına ağırlık verilmesi önerilmektedir.

GAZİANTEP

6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarihleri arasında Gaziantep'te 10 gönüllü psikosozyal destek faaliyetlerine katkı sunmuştur. Gönüllüler bu süre zarfında Nurdağı 1A Konteyner Kent, İslahiye Stadyum Çadır Kent, İslahiye Fevzipaşa Konteyner Kenti'nde görev almışlardır. Bu tarih aralığında gönüllülerimiz tarafından 294 çocuk/ergen ve 215 yetişkin olmak üzere hane ziyaretleri, bireysel görüşmeler ve grup etkinlikleriyle toplamda 509 bireye psikosozyal destek sağlanmıştır.

Nurdağı 1 A Konteyner Kenti'nde yerleşmeler devam etmektedir. Bu sahada yaklaşık 1700 konteyner bulunduğu öğrenilmiştir. Depremden etkilenen kişilerin konteynerlere yerleşimi devam etmektedir. Bu nedenle sahada şu an alan taramaları durmuş, yerleşimler sonrası taramaya devam edilmesi kararlaştırılmıştır. Alanda şu an birçok Sivil Toplum Kuruluşu (STK) bulunmaktadır.

İslâhiye Stadyum Çadır Kenti 720 çadırdan oluşmaktadır. Çadır kentte büyük oranda Suriye göçmeni bireyler yaşamını sürdürmektedir. Alanda ASHB'nin psikosozyal destek birimi bulunmaktadır ancak personel ve çalışmaların yetersiz olduğu gözlenmiştir.

İslâhiye Fevzipaşa Konteyner Kenti ise 55 konteynerden oluşmaktadır. Alanda ASHB'nin psikosozyal destek birimi bulunmaktadır ancak bakanlık tarafından düzenli olarak personel gönderilememektedir. ASHB Saha Koordinatörü tarafından psikosozyal destek birimine Türk Psikologlar Derneği flamasının asılabileceği ve alana düzenli gönüllü gönderiminin sağlanmasının verimli olabileceği beyan edilmiştir.

6 Mayıs-4 Haziran tarihleri arasında Gaziantep'te gönüllüler tarafından hane ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Nurdağı 1A Konteyner Kenti'nde 31 hane ziyareti gerçekleştirilmiş; bu ziyaretlerle 119 bireye ulaşılmıştır. Ek olarak bu sahada 1 aile görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Ailenin genel durumu, kayıplar, temel ihtiyaçlar ve psikolojik ihtiyaçlar hakkında bilgi alınmıştır. Çocuklarla bireysel olarak görüşmeler gerçekleştirilmesi kararı alınmıştır. İslâhiye Stadyum Çadır Kenti'nde 12 çadır ziyaretinde bulunulmuştur. İslâhiye Fevzipaşa Konteyner Kenti'nde ise 6 konteyner ziyareti gerçekleştirilmiştir. Fevzipaşa Konteyner Kenti'nde bunun yanı sıra 3 aile görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaretlerde bireylerin, ailelerin ihtiyaçlarının neler olduğu konuşulmuş, kısa bireysel görüşmeler yürütülmüş, ihtiyaçlara yönelik yönlendirmeler yapılmıştır. Tespit edilen fiziksel ihtiyaçların karşılanması için sahada görevli yetkililerle iletişime geçilmiştir. Bu hane ziyaretleri esnasında alınan notlar sonucunda bireysel görüşmeye ve grup çalışmalarına ihtiyaç duyanlar tespit edilerek randevular oluşturulmuş, planlamalar yapılmıştır. İhtiyaç halinde bireyler için psikiyatriste yönlendirme yapılmıştır.

6 Mayıs-4 Haziran tarihlerinde gönüllü psikologlar tarafından bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda İslâhiye ve Nurdağı'nda 52 yetişkin kadın, 10 yetişkin erkek, 47 çocuk/ergen olmak üzere toplamda 109 kişiyle bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler arasında düzenli görüşmeler yürütülen bireyler de bulunmaktadır. Halihazırda ilaç kullanan, ilaç temini gereken veya ihtiyaç duyduğu düşünülen bireyler için psikiyatriste yönlendirme yapılmış; şiddete maruz kalan 1 yetişkin kadın için ise ASHB görevlilerine bildirimde bulunulmuştur. Vaka takibi yapılması gereken bireylerin bilgileri bir Excel dosyasına kaydedilmiş ve sonraki ekiplere aktarılmıştır.

6 Mayıs-4 Haziran tarihlerinde bireysel görüşmelerin yanı sıra grup çalışmaları da yürütülmüştür. Bu kapsamda farklı zamanlarda olmak üzere toplamda yaklaşık 160 çocuk ile

oyun temelli grup faaliyetleri yapılmıştır. Bu sahada 2 zihinsel engelli çocuk ile öğretici oyun çalışmaları yapılmıştır. 50 çocuk ile ısınma hareketleri ve çeşitli grup oyunları yürütülmüştür. 30 ergen çocukla “Sağlık için harekete geç” etkinliğinde parkur faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Farklı zamanlarda farklı gruplarla olmak üzere 60 çocuk ile ebru çalışması yürütülmüştür.

Bu süre zarfında gönüllüler tarafından çocuk ve ergenlerle grup görüşmeleri de yürütülmüştür. Nurdağı 1 A Konteyner Kenti’nde 3 ergen erkek ve 6 ergen kız çocuğu ile ergenlik dönemi ve ebeveyn ilişkileri üzerine bir grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. İslahiye Stadyum Çadır Kenti’nde ihtiyaç duyan 3 çocuk ile deprem ve deprem korkusuna ilişkin grup paylaşımı yapılmıştır. Bir başka zaman diliminde 7 ergen kız çocuğu ile grup görüşmesi yapılmış; bu görüşmede deprem sonrası duygular, psikolojik desteğin önemi ve etkisi hakkında konuşulmuştur.

Gönüllüler tarafından bu süre zarfında çalışana destek kapsamında sahada görevli 1 erkek 1 kadın olmak üzere 2 kişiyle bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan erkek çalışanın, düzenli olarak görüşmeye ihtiyaç duyduğu düşünülerek takip listesine aktarılmıştır.

6 Mayıs-4 Haziran tarihlerinde gönüllüler tarafından Gaziantep Barosu Çocuk Hakları Merkezi ekibi ile görüşme yürütülmüştür. Ekip Nurdağı sahasında bulunan çocukların temel, psikolojik ve koruma ihtiyaçlarıyla ilgili bilgi almak istediğini belirtmiştir. Durumla ilgili bilgi vermek ve Türk Psikologlar Derneği’nin çalışmalarını anlatmak amacıyla görüşme gerçekleştirilmiştir. Ekip saha ile ilgili rapor hazırlayacağını ve bu süreçte karşılaştıkları vakaları Türk Psikologlar Derneği’ne yönlendireceğini belirtmiştir.

Gönüllülerimizin gözlem ve görüşlerine göre sahada bulunan eksikler ve bu bağlamda yapılanlar/önerilenler aşağıda sunulmaktadır:

1- Nurdağı Konteyner Kenti çok büyük nüfusa sahip bir yerleşmedir. Bu alandaki psikososyal destek faaliyetlerinin yeterli düzeyde yürütülebilmesi için daha fazla sayıda psikolog ihtiyacı mevcuttur.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

6 Mayıs-4 Haziran 2023 tarihleri arasında Kahramanmaraş, Adıyaman, Hatay ve Gaziantep olmak üzere 4 ilde toplamda 38 gönüllümüz psikososyal destek faaliyetlerine katkı sağlamıştır. Bu süre zarfında 928 çocuk/ergen, 883 yetişkin olmak üzere toplamda 1811 kişiye psikososyal destek sunulmuştur. Çadır/konteyner ziyaretleri yapılarak bireylerin ihtiyaçları belirlenmiş ve bunlara yönelik yönlendirmeler yapılmıştır. Sahada çocuk, ergen ve yetişkinlerle bireysel görüşmeler yürütülmüş, bireylerin yaşadıkları problemlere uygun olarak kendilerine destek sağlanmıştır. Yetişkin ve çocuklarla gruplar halinde duygu ve deneyim paylaşımları yapılmıştır. Gönüllüler, çalışana destek bağlamında saha görevlileri ile bireysel görüşmeler ve grup paylaşımları yürütmüştür. Çocuklarla çeşitli oyun etkinlikleri düzenlenmiş, çocukların gelişim düzeylerine ve yaşlarına uygun olarak mahremiyet eğitimi, hijyen eğitimi gibi eğitimler verilmiştir. Yetişkinlere yönelik ise mahremiyet, kişisel sınır eğitimlerinin yanı sıra çocuklarıyla iletişimlerine dair psikoeğitimler verilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde sahada fiziksel ihtiyaçların yerini psikolojik ihtiyaçlara bıraktığı, yas ve travma tepkilerinin yaygınlaştığı söylenebilir. Özellikle sınava hazırlanan çocuk ve ergenlerde kaygı düzeyinin yüksek olduğu ve imkanların kısıtlılığının kaygı düzeyini ve çaresizlik hissini arttığı gözlenmiştir. Çocuklar arasında saldırganlığın

gözlendiği, bazı sahalarda madde kullanımının görece yaygın olduğu görölmektedir. Yetişkin bireyler arasında da kadına ve çocuğa şiddet vakaları görölebilmektedir. Gönüllüler tarafından bu duruma ilişkin gerekli birimlere bildirimlerde bulunulmuştur; ancak çocuk, ergen ve yetişkin grupları için şiddet, saldırganlık ve madde kullanımına yönelik kapsamlı önleme ve müdahale programları geliştirilerek uygulanmasının çok önemli olduğu düşünölmektedir. Sahada klinik psikolog ihtiyacının artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Ayrıca çocuk ve ergenler konusunda uzmanlığı bulunan psikologların sahada görev almasının yararlı olacağı öngörülmektedir. Türk Psikologlar Derneği, önümüzdeki süreç için gönüllüler için çeşitli eğitim programları planlamaktadır. Ek olarak sahaya gidecek gönüllülerin mesleki yeterlikleri noktasında sahada bulunan gönüllülerin gözlem ve görüşleri dikkate alınarak planlama yapılması hedeflenmektedir.

Sonuç olarak gönüllü psikologlar 6 Mayıs-4 Haziran tarihlerinde görevlendirildikleri bölgelerde aktif bir rol oynamış, büyük bir özveri ve gayretle mesleki bilgi ve deneyimlerini sahaya aktararak depremden etkilenen bireylere psikososyal destekte bulunmuşlardır. Deprem yaralarını sarmak ancak iş birliği, birlik ve dayanışma ile mümkündür. Türk Psikologlar Derneği, yaşanan bu afet sonrasında iş birliği ve dayanışma içerisindeki tüm gönüllülere teşekkür etmektedir.

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ GENEL MERKEZ

WEB SİTESİ: www.psikolog.org.tr

TEL: 0312 425 67 65

E-MAIL: bilgi@psikolog.org.tr